

Itä-Suomen hallinto-oikeus
Toimintakertomus

2022

Toimitus Itä-Suomen hallinto-oikeus, 2023

Taitto Mainostoimisto Ad Kreppi | Petra Suominen

Kuvat Hallinto-oikeuden arkisto (sivuilla 9 ja 17)

Hallinto-oikeuden kuvapankki, kuvaaja Petri Jauhiainen (sivuilla 11,13,15 ja 19)

Sisällysluettelo

Ylituomarin katsaus:

Muutosten virrassa – katse tulevaisuudessa 4

Överdomarens översikt:

Ständig förändring – blickar mot framtiden 6

Hallintojohtajan katsaus:

Kohti hallinnon digiloikkaa 8

Näkemyksiä tuomioistuimen arvoista 10

Finlex-ratkaisuissa esillä
asiakirjajulkisuus ja verotus 12

Unionin tuomioistuimelle osoitettu
ennakkoratkaisupyyntö 14

Avauksia avoimuuden edistämiseksi 16

Syksyn tapahtumia 18

Tilastot

Saapuneet, ratkaistut ja vireillä olevat asiat 20

Saapuneet asiat pääasiaryhmittäin 21

Keskimääräinen käsittelyaika pääasiaryhmittäin .. 22

Ratkaisukokoonpanot 23

Ratkaistujen asioiden lopputulokset 24

Suulliset käsittelyt 25

Henkilöstö vuonna 2022 26

Asiantuntijajäsenet 1.11.2022–31.10.2027 26

Tuomioistuimen arvot 27

Ylituomarin katsaus

Muutosten virrassa – katse tulevaisuudessa

Tänä vuonna on pohdittu oikeudenhoidon ja tuomioistuinlaitoksen nykytilaa ja tulevaisuutta. Oikeudenkäytön kehitystyöryhmä julkaisi arviomuistion 18.8.2022 ja valtioneuvoston selonteon oikeudenhoidosta annettiin eduskunnalle 17.11.2022. Tuomioistuinlaitoksen tulevaisuuden lähtökohtia meille ja Itä-Suomen hovioikeuden henkilöstölle avasi esitelmällään oikeudenkäytön kehitystyöryhmän puheenjohtaja, alivaltiosihteeri Kari Kiesiläinen 23.11.2022. Myös tuomioistuinlaitoksen strategiatyö on vireillä ja pääsin ohjausryhmän jäsenenä muun muassa tutustumaan strategiatyön kyselyiden ja työpajojen tuloksiin.

Selvityksissä muutoksena aiempaan on nostettu esille oikeudellisen sääntelyn ja tuomioistuinten ratkaistavaksi tulevien juttujen vaikeutuminen

ja monimutkaistuminen. Itä-Suomen hallinto-oikeuteen vireille tulevat asiat ovat yleisesti vaikeampia ja työläämpiä kuin aiemmin, ja suullisia käsittelyjä pidetään edelleen runsaasti. Lainkäyttöön vaatimusten kasvaessa jatkuva kouluttautuminen ja muu osaamisen kehittäminen sekä osaamisen jakaminen työyhteisössä nousee keskeiseen asemaan. Itä-Suomen hallinto-oikeudessa tarpeeseen on vastattu vuonna 2022 muun muassa perehdytysprosessin kehittämällä, tiimityöskentelymallin laajentamisella ja laatuhankeyöskentelyyn osallistumisella.

Yhteiskunnallisten muutosten on myös kuvattu olevan nopeampia ja vaikeammin ennakoitavissa. Tämä on näkynyt Itä-Suomen hallinto-oikeudessa kuluneena vuonna esimerkiksi syksyisenä

viisumia ja pääsyn epäämistä koskevien valitusasioiden äkillisenä kasvuna. Tartuntatautiasioita tuli vireille erityisesti vuodenvaihteessa 2021–2022. Nämä ratkaistiin nopeaan tahtiin, ja korkein hallinto-oikeus ehti antaa Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätöksiin kohdistuneiden muutoksenhakujen johdosta loppuvuonna 2022 kaksi tartuntatautiasiaa koskevaa vuosikirjapäätöstä (KHO 2022:140 ja KHO 2022:147).

Digitalisaatio on selvitysten mukaan toimintaympäristön keskeinen muutos, jonka mahdollisuuksia tulisi tulevaisuudessa paremmin hyödyntää. Tämä näkyy hallintotuomioistuimissa toimintatapojen muutoksina, kun aiemmasta paperien pyörittelystä yhä enenevissä määrin luovutaan ja siirrytään kokonaisvaltaisemmin sähköiseen

työskentelytapaan. Lainkäytön sähköinen asianhallintajärjestelmä HAIPA otettiin käyttöön vuonna 2020 ja samalla asioiden käsittely siirtyi sähköiseen maailmaan. Vastaava muutos on piakkoin tulossa myös hallinto-oikeuden hallinnollisiin asioihin, kun koko oikeushallinnon yhteinen hallinnollinen sähköinen asianhallintajärjestelmä HILDA otetaan käyttöön alkuvuonna 2023. Sähköiset asianhallintajärjestelmät mahdollistavat jatkossakin koronapandemian myötä arkipäiväistyneen etätyön.

Nykytilan haasteena on noussut esille muun muassa käsittelyajat. Itä-Suomen hallinto-oikeudessa käsittelyajat ovat lyhentyneet jo edellisinä vuosina ja edelleen vuoden 2022 aikana loistavalle tasolle. Siitä kiitos koko henkilökun-

nalle! Käsittelyaikojen pitäminen lyhyinä vaatii jatkossakin riittävää resurssointia ja sisäistä kehitystyötä.

Toimintaympäristön muutoksiin varaudutaan jatkossakin toimintatapojen kehittämällä, tarkoituksenmukaisella työnjaolla ja tarvittaessa nopeillakin muutoksilla. Kulunut vuosi on ollut onnistunut ja seuraavaan vuoteen 2023 voidaan suuntautua rauhallisin mielin.

Karoliina Hyvärinen
ylituomarin sijainen

Överdomarens översikt: Ständig förändring – blickar mot framtiden

I år har vi diskuterat rättsvården och domstolsväsendet i dag och i framtiden. Arbetsgruppen för utveckling av rättskipning publicerade en bedömningspromemoria 18.8.2022 och statsrådets redogörelse om rättsvården lämnades till riksdagen 17.11.2022. Ordföranden för arbetsgruppen för utveckling av rättskipning, understatssekreterare Kari Kiesiläinen beskrev utgångspunkter för domstolsväsendets framtid i sin presentation för oss och personalen vid Östra Finlands hovrätt 23.11.2022. Även domstolsväsendets strategiska arbete har inletts och jag fick som medlem i styrgruppen bekanta mig med bland annat resultaten av strategiarbetets undersökningar och workshops.

Som en ändring har det i utredningarna tagits

upp hur rättslig reglering och fallen som domstolarna avgör har blivit svårare och mer komplexa. Ärenden som inleds i Östra Finlands förvaltningsdomstol är generellt sett svårare och mer arbetskrävande än tidigare och det hålls fortfarande många muntliga förhandlingar. I och med att kraven på rättskipningsarbetet ökar blir kontinuerlig utbildning och annan kompetensutveckling samt kunskapsdelning i arbetsgemenskapen avgörande. Östra Finlands förvaltningsdomstol har svarat mot behovet år 2022 till exempel genom att utveckla introduktionsprocessen, utvidga teamarbetsmodellen och delta i kvalitetsprojektarbetet.

Samhälleliga ändringar har också beskrivits som snabbare och mer oförutsägbara. Det har varit tydligt i Östra Finlands förvaltningsdomstol under

året till exempel när besvärärenden som gäller visum och nekad inresa plötsligt ökade i höstas. Ärenden som handlar om smittsamma sjukdomar inleddes särskilt vid årsskiftet 2021–2022. De avgjordes i snabb takt och i slutet av 2022 hann högsta förvaltningsdomstolen med två årsboksbeslut (HFD 2022:140 och HFD 2022:147) som gällde ärenden med smittsamma sjukdomar på grund av besvär i beslut av Östra Finlands förvaltningsdomstol.

Digitalisering är enligt utredningarna en stor förändring i verksamhetsmiljön och dess potential borde utnyttjas bättre i framtiden. I förvaltningsdomstolarna syns det som ändringar i arbetssätt när vi övergår allt mer från pappersbaserat arbete till ett mer omfattande elektroniskt arbetssätt.

HAIPA, det elektroniska ärendehanteringssystemet inom rättskipning togs i bruk 2020 och då blev behandlingen av ärenden elektronisk. Vi får snart en motsvarande ändring med förvaltningsdomstolens administrativa ärenden när justitieförvaltningens gemensamma elektroniska ärendehanteringssystem för administrativa ärenden HILDA tas i bruk i början av 2023. Distansarbete, som blev vardag på grund av coronapandemin, kan vi fortsätta med tack vare de elektroniska ärendehanteringssystemen.

En ny utmaning numera är bland annat behandlingstiderna. Behandlingstiderna har redan blivit kortare i Östra Finlands förvaltningsdomstol de senaste åren och 2022 blev de utmärkta. Tack till hela personalen för det! För att ha korta be-

handlingstider även i fortsättningen behöver vi tillräckliga resurser och internt utvecklingsarbete.

Genom utveckling av arbetssätt, ändamålsenlig arbetsfördelning och snabba ändringar vid behov är vi utrustade för ändringar i verksamhetsmiljön. Det senaste året har varit lyckat och vi kan möta det nya året 2023 med tillförsikt.

Karoliina Hyvärinen
ställföreträdande överdomare

Hallintojohtajan katsaus:

Kohti hallinnon digiloikkaa

Aloitin kuluvana vuonna hallintojohtajana ja samalla silmäni avautuivat sille, mitä kaikkea Itä-Suomen hallinto-oikeuden hallinnossa hoidetaankaan. Vaikka lainkäyttöosastolle sijoitettu virkamies kommentoisi informaaticolle yksittäiseen tietopyyntöön liittyvää salassapitokysymystä, osallistuisi lausunnon laatimiseen tai valmistelisi virkistystapahtumaa työryhmässä, valtaosa hallinnossa hoidettavista asioista jää hänen katseeltaan piiloon. Hallintojohtajana taas näkökulma avautuu aivan kaikkeen. Hallinto-osastolla hoidetaan monipuolisesti talous-, henkilöstö-, viestintä-, tietohallinto- ja yleishallintoasioita. Hallintojohtaja on ylituomarin työparina ja sijai-

sena mukana myös koko viraston johtamista koskevilla hankkeilla ja toimenpiteillä. Työpäivät ja työtehtävät ovat hyvinkin vaihtelevia.

Hallinnollisten tehtävien laajuus konkretisoi oikeushallinnon yhteisen hallinnollisen sähköisen asianhallintajärjestelmän (HILDA) käyttöönoton lähestyessä. Kuluvan vuoden aikana toiminnan muutokseen on valmistauduttu muun muassa nykyisiä prosesseja kartoittamalla ja tulevaa sähköistä toimintamallia ennakoimalla. Tulevassa asianhallintajärjestelmässä on kuusi päätehtäväluokkaa (yleishallinto, henkilöstöhallinto, talousasiat, oikeudelliset asiat,

tiedonhallinta ja viestintä sekä turvallisuus, poikkeusolot ja riskit) ja näiden alla vajaa 300 eri alatehtävää – melkein yhtä paljon kuin hallintolainkäytön eri asiaryhmiä! Onneksi aivan kaikki alatehtävät eivät ole meillä ajankohtaisia. Hallintomenettelyssä ratkaistavissa asioissa korostuu lukumäärältään ja ajankäytöltään erilaiset rekrytoinnit ja muut henkilöstöhallinnon asiat, tietopyynnöt sekä lausuntojen, suunnitelmien ja ohjeiden laatimiset. Hallinnollisia asioita pyörii edelleen tulevan HILDAn lisäksi myös muissa tietojärjestelmissä. Hallintojohtajan selainsuosikeissa ovat muun muassa Kieku, M2, Handi, Herkkä ja Tiimeri.

Lainkäyttöön liittyvät muutokset vaikuttavat myös hallinto-osaston toimintaan. Esimerkiksi lainkäytön sähköisen asianhallintajärjestelmän (HAIPA) käyttöönotto vuonna 2020 muutti merkittävästi kirjaamon toimintatapoja. Asian sähköistä hallintaa helpottavia erilaisia tietoja syötetään järjestelmään, mikä hidastaa kirjaimisvaihetta. Koronapandemia-aikaan yleistynyt etäyhteyksien käyttö suullisissa käsittelyissä työllistää ICT-tukena toimivia lainkäyttösihteereitä. Yleistä mielenkiintoa herättävät lainkäyttöasiat tulevat informaation työpöydälle tietopyyntöinä, mediatiedotteina ja Finlex-selosteina. Ja innokkaasti asiassa annetun ratkaisun jälkeen

hallinto-oikeuteen yhteyttä ottava asianosainen saattaa saada hallintojohtajalta hallinnollisen vastauksen.

Lainkäyttötyön lisäksi myös hallinnollisen työn vaativuusaste on kasvanut. Lähivuosina on painostettu muun muassa viestintään, tietosuojaan, riskienhallintaan ja varautumiseen liittyviin vanhoihin ja uusiin tehtäviin ja kehittämistoimenpiteisiin. Hallinnollisten prosessien kehittäminen ja ohjeistaminen jatkuu heti alkuvuonna 2023 HILDA-järjestelmän käyttöönoton yhteydessä.

Jokaisella hallinto-osaston henkilöstöön kuulu-

valla on oma erityisosaamisensa ja vastuualueensa, mutta töitä tehdään tiiviisti yhteistyössä ja porukalla. Vakiintunut ja osaava henkilöstö on helpottanut huomattavasti omaa siirtymistäni uudensuuntaisiin johtamistehtäviin. Lämpimät kiitokset!

Karoliina Hyvärinen
hallintojohtaja

Näkemyksiä tuomioistuimen arvoista

Tuomioistuimen riippumattomuudella tarkoitetaan niiden päätösvallan itsenäisyyttä. Tuomioistuinten tulee olla lainkäyttötoiminnassaan riippumattomia muiden tahojen vaikutuksesta. Tuomioistuinten riippumattomuus liittyy kiinteästi perusoikeutena ja ihmisoikeutena turvattuihin oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimuksiin. Viime kädessä tuomioistuinten riippumattomuuden turvaaminen onkin välttämätöntä juuri yksilön oikeusturvan takaamiseksi. Riippumattomuus on näin ollen ennen kaikkea osa kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen oikeusturvaa.

Oikeusvarmuus on yksi tuomioistuimen ratkaisutoimintaa ohjaavista arvoista, joka sisältää muun ohella vaatimuksen oikeudellisten ratkaisujen ennakoitavuudesta. Kun tuomioistuimet ja tuomarit noudattavat ratkaisutoiminnassaan voimassa olevia säännöksiä ja oikeuskäytännön linjauksia, luo tämä ratkaisutoiminnan ennakoitavuutta. Ollakseen ennakoitavia, päätösten tulee perustua asiaa koskeviin relevantteihin oikeussäännöksiin. Säännökset voivat tosin jättää lainkäyttäjälle laajaltikin harkintavaltaa. Tätä harkintavaltaa ohjaa osaltaan oikeuskäytäntö. Erityisesti ylimpien tuomioistuinten ratkaisuilla ja niiden laintulkintaa ohjaavalla vaikutuksella on merkityksensä.

Tuloksellisuus eli asioiden ratkaiseminen viivytyksettä ja laadukkaasti on myös yksi tuomioistuimen toimintaa ohjaavista arvoista. Perustuslakiin on kirjattu jokaisen oikeus saada asiansa käsiteltyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa. Viivytyksetön käsittely on asianosaisen näkökulmasta yksi keskeisimmistä tekijöistä, sillä laadukkaimmallakaan lainkäytöllä ei ole asianosaiselle merkitystä, ellei se tapahdu asianosaisen intresseihin nähden kohtuullisessa ajassa. Joutuisuus ei kuitenkaan saa olla tuomioistuinten toiminnassa ainoa tavoiteltava päämäärä, vaan huomiota on kiinnitettävä yhtä

lailla myös asianmukaisen, huolellisen ja puolueettoman käsittelyn vaatimuksiin. Asioiden viivytyksetön käsittely ei siis saa tapahtua laadun kustannuksella.

Hallintotuomioistuinten yhteiskunnallinen vaikuttavuus on suurta, koska lainkäytön kohteena hallinto-oikeuksissa on lähes koko julkishallinnon viranomaisten toiminta. Antaessaan oikeussuojaa kussakin yksittäisessä asiassa hallinto-oikeudet valvovat samalla julkista vallankäyttöä ja ohjaavat päätöksillään julkisten hallintotehtävien lainmukaisuutta laaja-alaisesti yhteiskunnan eri sektoreilla. Yksittäisessäkin asiassa annettavalla

hallinto-oikeuden ratkaisulla voi olla laajempaa yleistä merkitystä.

Avoimuuteen ja julkisuuteen liittyvä hallintotuomioistuimen näkökulmasta keskeisesti asianosaisen oikeusturvan toteuttaminen, viranomaistoiminnan laillisuuden valvonta sekä ohjaustehtävän hoitaminen ratkaisujen kautta. Oikeusturvaa palvelevana voidaan nähdä ennen muuta asianosaisen laaja tiedonsaantioikeus. Valvonta- ja ohjaustehtävä toteutuvat puolestaan keskeisesti avoimen toiminnan, läpinäkyvän prosessin ja hyvin perusteltujen ratkaisujen kautta. Avoimuuden toteuttamisen kannalta keskeinen

merkitys on myös tosiasiallisella toiminnalla julkisuuden ja avoimuuden hyväksi, kuten aktiivisella omalla viestinnällä ja tiedottamisella.

Teksti perustuu hallinto-oikeudessa tehtyihin tuomioistuimen arvoja pohtiviin kirjoituksiin.

Finlex-ratkaisuissa esillä asiakirjajulkisuus ja verotus

Asiakirjajulkisuuteen liittyvässä asiassa A oli hakemuksella vainajan tietojen luovuttamisesta pyytänyt saada edesmenneen isänsä ruumiina-vausta ja kuolemansyyn selvittämistä koskevan kertomuksen. Hallinto-oikeuden mukaan A:lla oli katsottava olevan kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain 15 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohtien perusteella lähtökohtaisesti oikeus saada pyytämänsä kuolemansyyn selvittämistä koskevat asiakirjat. Hallinto-oikeus kumosi sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän palvelupäällikön päätöksen ja palautti asian uudelleen käsiteltäväksi. (Itä-Suomen HAO 28.10.2022 2417/2022, lainvoimainen)

Toisessa asiakirjajulkisuuteen liittyvässä asias-

sa suojelupoliisi oli hylännyt yksityishenkilön tekemän tietopyynnön ns. Tiitisen listasta. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen ja totesi, että suojelupoliisi oli voinut hylätä tietopyynnön sillä perusteella, että pyydetty asiakirja on julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 9 kohdan perusteella salassa pidettävä eikä salassapitoaika ole kulunut. (Itä-Suomen HAO 16.2.2022 371/2022, lainvoimainen)

Elinkeinotulon verotukseen liittyvässä asiassa oli hallinto-oikeudessa ratkaistavana kysymys osakkeiden hankintamenosta yhtiöiden perustamista ja absortiosulautumista koskevassa järjestyksessä. Hallinto-oikeus kumosi Verohallinnon antaman ennakkoratkaisun ja palautti asian

Verohallinnolle uudelleen käsiteltäväksi. (Itä-Suomen HAO 17.3.2022 661/2022, KHO:ssa)

Henkilökohtaisen tulon verotusta koskevassa asiassa A:n kuolinpesän Yhtiöstä saamaksi osingoksi oli toimitetussa verotuksessa katsottu vuosi-ilmoituksen mukainen summa, joka oli verotettu kuolinpesän ansio- ja pääomatulona. Kuolinpesän saamasta osingosta ei ollut miltään osin vähennetty A:n ansiotulona verotettua työpanososinkoa. A:n kuolinpesä oli oikaisuvaatimuksessaan vaatinut jo kertaalleen verotetun työpanososingon poistamista osinkotuloista. Verotuksen oikaisulautakunta oli hyväksynyt kuolinpesän oikaisuvaatimuksen. Hallinto-oikeus Veronsaajien oikeudenvallontayksikön valituk-

sen hyväksyen kumosi verotuksen oikaisulautakunnan päätöksen ja saattoi toimitetun verotuksen voimaan. (Itä-Suomen HAO 26.9.2022 2149/2022, lainvoimainen)

Lahjaverotukseen liittyvässä asiassa oli hallinto-oikeudessa ratkaistavana, täytyvätkö lahjoituksen osalta perintö- ja lahjaverolaissa asetetut edellytykset sukupolvenvaihdoshuojennuksen myöntämiselle. A:lla oli tarkoituksena lahjoittaa lapsilleen B Oy:n osakkeita. Verohallinto oli antamassaan ennakkoratkaisussa katsonut, että lahjoitukseen sovelletaan sukupolvenvaihdoshuojennusta kaikkien B Oy:n varojen osalta. Hallinto-oikeus kumosi annetun ennakkoratkaisun ja lausui uutena ennakkoratkaisuna, että

lahjoitukseen ei sovelleta sukupolvenvaihdoshuojennusta. Ennakkoratkaisuhakemuksessa tarkoitettuna lahjoituksen kohteena ei voida katsoa olevan perintö- ja lahjaverolain 55 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu yritys. (Itä-Suomen HAO 27.6.2022 1514/2022, valituslupahakemus hylätty, KHO 1.12.2022, 3469/2022)

Tartuntatauti-asiassa hallinto-oikeus hylkäsi ravintolan valituksen asiassa, jossa aluehallintovirasto oli määrännyt ravintolan ravitsemis- ja anniskelutoiminnan keskeytettäväksi ja ravintolan pidettäväksi suljettuna asiakkailta 21 päivän ajaksi tartuntatautilain 58 b §:n perusteella, koska ravintolassa oli tietoisesti rikottu ravitsemisliikkeiden voimassa olleita anniskelu- ja

aukiolorajoituksia. Hallinto-oikeuden mukaan aluehallintovirasto oli voinut ottaa toiminnan keskeytyksen kestoja koskevassa harkinnassa huomioon edellä selostetut rikkomuksen tahallisuuden, julkisuuden ja valvontaviranomaisen tavoittamattomissa olemisen ja arvioida 21 päivän keston olevan oikeasuhtainen seuraamus. KHO myönsi ravintolalle valitusluvan ja osittain hylkäsi valituksen ja osittain kumosi hallinto-oikeuden ja aluehallintoviraston päätökset. (Itä-Suomen HAO 25.4.2022 983/2022, KHO 2022:147)

Unionin tuomioistuimelle osoitettu ennakkoratkaisupyyntö

Euroopan unionin oikeuden tulkintaa koskeva kysymys saattaa asian ratkaisemisen kannalta osoittautua kansallisessa tuomioistuimessa siten epäselväksi, että asiassa on pyydetty ennakkoratkaisua Euroopan unionin tuomioistuimelta, jolla on toimivalta antaa ennakkoratkaisu perussopimusten tulkinnasta tai unionin toimielimen antaman säädöksen pätevydestä ja tulkinnasta. Ylimmillä tuomioistuimilla on velvollisuus pyytää ennakkoratkaisua, mutta muutkin tuomioistuimet voivat näin menetellä.

Euroopan unionin virallisessa lehdessä on julkaistu suositukset kansallisille tuomioistuimille

ennakkoratkaisupyynnön tekemisestä (2019/C 380/01). Suositukset sisältävät käytännön ohjeita kansallisille tuomioistuimille ennakkoratkaisupyynnön muodosta ja sisällöstä. Suositusten mukaan kansallisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyynnön tulee sisältää ennakkoratkaisukysymysten ohella muun muassa yhteenveto oikeudenkäynnin kohteesta, asiaa koskevista tosiseikoista, kansalliset oikeussäännökset ja oikeuskäytäntö sekä syyt, joiden vuoksi asiaa on tarkasteltu unionin oikeuden tulkinnan tai pätevyyden näkökulmasta. Unionin tuomioistuimessa on käytössä e-Curia -sovellus, jonka avulla unionin tuomioistuin, asianosaiset ja kansallinen

tuomioistuin hoitavat asian käsittelyyn liittyvän asiakirjaliikenteen.

Ennakkoratkaisupyyntöä käsiteltäessä unionin tuomioistuimessa käsittelyyn kuuluu lähtökohtaisesti kirjallinen ja suullinen vaihe. Ennakkoratkaisua pyytänyt kansallinen tuomioistuin ei osallistu kirjalliseen tai suulliseen vaiheeseen. Unionin tuomioistuimissa käsiteltävissä asioissa Suomen valtion edustamisesta vastaa ulkoministeriön EU-tuomioistuinasioiden yksikkö. Kirjallisessa vaiheessa muun ohessa asianosaisilla, jäsenvaltioilla sekä Euroopan komissiolla on oikeus esittää unionin tuomioistuimelle huo-

mautuksia ennakkoratkaisupyynnöstä. Jos suullinen käsittely on päätetty pitää, asia käsitellään ratkaisukokoonpanossa julkisessa istunnossa, jossa on läsnä myös julkisasiamies. Tämän jälkeen julkisasiamies antaa ratkaisuehdotuksensa unionin tuomioistuimelle samoin julkisessa istunnossa. Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä oleva pääasia lepää ennakkoratkaisupyynnön käsittelyn ajan. Oikeudenkäyntimenettelystä on tarkempia säännöksiä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä. Euroopan unionin virallisessa lehdessä on julkaistu myös asianosaisille käytännön ohjeet unionin tuomioistuimessa käsiteltävissä asioissa.

Itä-Suomen hallinto-oikeuden ratkaisukokoonpano on pyytänyt ennakkoratkaisua yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamista koskevassa asiassa, jossa oli kysymys siitä, onko rekisteröidyllä oikeutta saada pääsy rekisterin niin sanottuihin käyttäjälokitietoihin. Ennakkoratkaisupyynnö on julkaistu Finlex-tietokannassa (Itä-Suomen HAO 21.9.2021 1848/2021). Euroopan unionin tuomioistuimen julkisasiamies antoi asiassa C-579/21 joulukuussa 2022 ratkaisuehdotuksensa ennakkoratkaisupyynnön johdosta.

Avauksia avoimuuden edistämiseksi

Tuomioistuimen ydintehtävänä on ratkaista käsiteltäväksi saapuneita asioita. Hallinto-oikeudessa käsiteltävät asiat voivat vaikuttaa sekä tavallisen ihmisen elämään että laajemmin yhteiskunnassa. Vireillä olevat asiat ja hallinto-oikeuden ratkaisut ovatkin useimmiten myös toimittajien tietopyyntöjen kohteina. Median kautta hallinto-oikeudessa käsiteltävät asiat ja annetut ratkaisut saavat laajempaa näkyvyyttä ja tavoittavat suuren yleisön. Tuomioistuimen viestinnässä media on siten myös arvokas yhteistyökumppani.

Salillinen osallistujia paikallisista tuomioistuimista kokoontui lokakuuisena maanantaina

kuulemaan puheenvuoroja tuomioistuinten mediaviestinnästä Mediaviestinnän iltapäivään. Hallinto-oikeuden ja hovioikeuden yhteistyössä järjestämässä tilaisuudessa puhunut median edustaja toi oman näkökulmansa aiheeseen valottamalla toimittajien ja toimitusten odotuksia tuomioistuinten mediaviestinnälle. Toiveissa nousivat esille erityisesti viestinnän nopeus ja selkeys; uutisointia varten pyydytetyt päätökset tulisi saada viiveettä ja tiedotteiden tulisi olla selkeitä. Tähän vastattiin pohtimalla, miten tuomioistuimet voisivat paremmin vastata median tarpeisiin. Tuomioistuimen mediaviestintää voisi kehittää ketterämmäksi ja panostaa ratkaisutie-

dotteiden tiheämpään julkaisuun. Tilaisuudessa käsiteltiin myös mediatuomarin roolia yleisessä tuomioistuimessa oikeudellisista ja käytännöllisistä näkökohdista.

Vaikka tieto hallinto-oikeuden käsittelemistä asioista ja ratkaisuista leviää laajemmalle median kautta, tuomioistuinten toiminnan yleisen tunnettuuden lisääminen on tärkeää. Hallinto-oikeudessa tapahtuvan valitusasian käsittelyn vaiheita avataan Tuomioistuinviraston julkaisemalla Viranomaispäätöksestä valittaminen hallinto-oikeuteen-videolla. Itä-Suomen hallinto-oikeus tarjosi videoprojektin toteuttamiseen

Itä-Suomen hovioikeus | Itä-Suomen hallinto-oikeus

MEDIAVIESTINNÄN ILTAPÄIVÄ

11.10.2022 15:30

aidon kuvausympäristön ja käsikirjoitukseen hallinto-oikeusprosessin asiantuntemustaan. Kiinnostavan kokemuksen lisäksi hallinto-oikeudella oli ainutlaatuinen mahdollisuus olla mukana edistämässä toiminnan tunnettua myös audiovisuaalisin keinoin.

Yhtenä avoimuutta edistävänä avauksena Itä-Suomen hallinto-oikeus aloitti vuonna 2022 matkansa myös sosiaalisessa mediassa. Pitkän harkinnan ja suunnittelun tuloksena hallinto-oikeus avasi alkusyksystä kanavansa LinkedInissä ja Twitterissä. Hallinto-oikeuden sosiaalisen median kanavilla julkaistaan osittain samaakin

sisältöä, vaikka niillä onkin erilaiset tavoitteet, sisällöt ja kohderyhmät. Työelämäpainotteisessa LinkedInissä on tarkoituksena tuoda esille hallinto-oikeutta yli 80 ihmisen työpaikkana ja vireänä työyhteisönä. Twitter puolestaan valikoitui hallinto-oikeuden virallisemmaksi ja tarvittaessa myös nopeaksi tiedotuskanavaksi verkkosivujen rinnalle. Yhtä kaikki, myös sosiaalisen median kanavat ovat yksi keino tuoda toimintaamme yleisesti tunnetummaksi.

Julkisuuden ja avoimuuden edistäminen vaatii konkreettisia viestintätekoja. Hallinto-oikeuden tulevan vuoden tekoja silmällä pitäen voitaneen

kiteyttää Mediaviestinnän iltapäivässä hallinto-oikeuden alkupuheenvuorossa sanotun mukaan: Julkisuus ja avoimuus ei voi olla vain lähtökohta, arvo tai tavoite strategiassa, vaan sen on ohjattava myös jokapäiväistä arkityötä. Siksi siitä on puhuttu aiemmin, siksi siitä puhutaan tänään ja siksi siitä tullaan puhumaan jatkossa.

Syksyn tapahtumia

Koronapandemian vaikutukset jatkuivat vielä vuonna 2022. Kevään aikana suuria kokouksia edelleen vältettiin tartuntojen ehkäisemiseksi, mutta syksyllä koronan takia lykättyjä tapahtumia vihdoinkin järjestettiin. Myös muilla tahoilla on ollut samat ajatukset – syksyllä järjestettiin muun muassa Oikeuslaitospäivä ja Tuomaripäivä.

Syyskautta avattiin Itä-Suomen hallinto-oikeudessa uudenaikaisella konseptilla järjestetyllä virkistyspäivällä, sadonkorjuujuhilla 15.9.2022. Ohjelmassa oli muun muassa maukasta syötävää hodarikojusta ja pöytälatkäturnausta, jonka voittaja sai ainutlaatuista mainetta ja kunniaa.

Syyskuussa henkilöstö osallistui aktiivisesti kaikkia tuomioistuimia koskevaan tarkempaan työajan seurantajaksoon. Henkilöstöä johdatettiin työajan kohdennusten tekemiseen viraston omilla ohjeilla ja niitä esittelevällä tilaisuudella 29.8.2022. Vastausprosentti oli erinomainen, siitä kiitos!

Ulkomaisia vieraita vastaanotettiin 3.–7.10.2022, kun kolme eurooppalaista tuomaria vieraili Kuopiossa European Judicial Training Networkin (EJTN) tarjoaman tuomarivaihdon kautta. Vaihtotuomareille järjestettiin Itä-Suomen hallinto-oikeuden ja Itä-Suomen hovioikeuden yhteistä ohjelmaa sekä molempien tuomio-

istuinten omaa ohjelmaa. Hallinto-oikeuden vieras pääsi osallistumaan myös hallinto-oikeuden ruskaretkelle, joka suuntautui 5.10.2022 Haminalahden laavulle.

Yhteistyössä hovioikeuden kanssa järjestettiin myös mediaviestinnän iltapäivä 10.10.2022, josta tarkemmin tämän toimintakertomuksen Avauksia avoimuuden edistämiseksi -kirjoituksessa.

Lainkäyttösihteereiden ja notaareiden perinteinen koulutus- ja kehittämispäivä järjestettiin koronatauton jälkeen 25.10.2022. Päivän aikana muun muassa harjaannuttiin haastaviin asiakasti-

lanteisiin ja rentouduttiin äänimaljoiden avulla.

Marraskuussa harjoiteltiin poikkeustilanteita, kun hallinto-osaston henkilökuntaa osallistui valtakunnalliseen digi- ja väestötietoviraston järjestämään digitaalisen turvallisuuden Taisto-harjoitukseen 3.11.2022. Koko henkilöstö harjoitteli pelastustaitoja alkusammutuskoulutuksessa ja poistumisharjoituksessa 4.11.2022.

Saimme työyhteisöömme runsaasti uusia jäseniä asiantuntijajäsenten uuden viisivuotiskauden alkaessa 1.11.2022. Uusille ja jatkaville asiantuntijajäsenille järjestettiin perehdytys- ja ajankohdaispäivä 17.11.2022. Tutustumisen ja käytännön

ohjeiden lisäksi ohjelmassa oli alustus asiantuntijajäsenen roolista sekä riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta.

Marraskuussa tutustuimme ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään 1.11.2022, kuulimme kuulumisia korkeimmasta hallinto-oikeudesta oikeusneuvos Hannele Ranta-Lassilan vierailulla 14.11.2022 ja suuntauduimme tuomioistuinlaitoksen tulevaisuuteen oikeusministeriössä pitkän uran tehneen ja oikeudenkäytön kehitystyöryhmän puheenjohtajana toimineen Kari Kiesiläisen alustuksesta 23.11.2022.

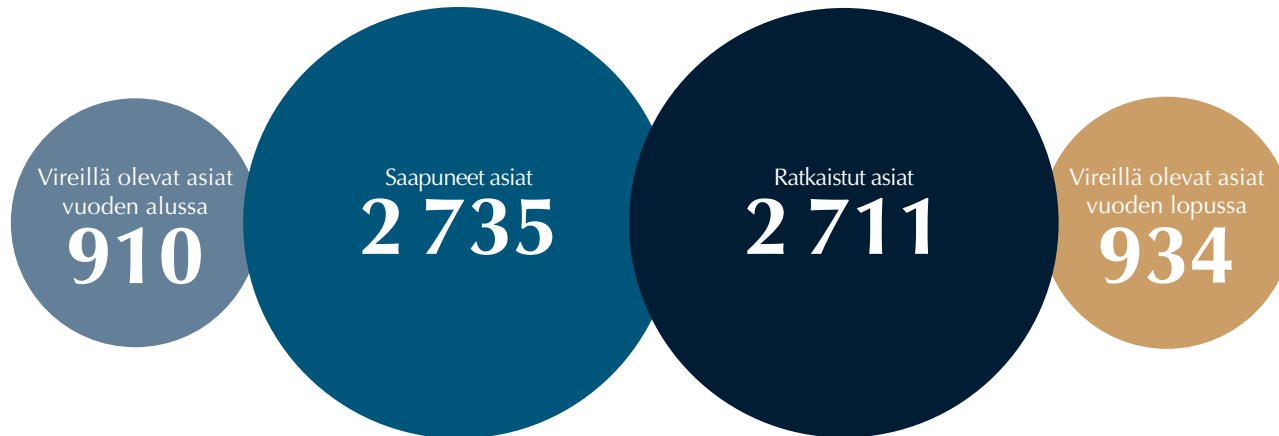
Kuopio esiintyi juuri lumikuorutteen saaneena

edukseen, kun hallintotuomioistuinten, erityistuomioistuinten ja Tuomioistuinviraston johtoa vieraili 1.–2.12.2022 Kuopiossa järjestetyillä Ylituomaripäivillä. Herkullisen illallisen yhteydessä kuultiin kaupunginjohtaja Jarmo Pirhosen Kuopiota vuolaasti kehunut puheenvuoro ja johdattamisoppia antoi etäyhteyden kautta Alf Rehn.

Tapahtumasyksy huipentui perinteisiin pikkujouluihin 2.12.2022. Hyvän ruuan lisäksi tilaisuuteen kuului juhlamielistä ohjelmaa ja joulupukillakin oli terveisiä kilteille virkamiehille. Joulun tunnelmiin johdatti vielä hallinto-oikeuden ja hovioikeuden yhteiset joulutorttukahvit 13.12.2022.

Saapuneet, ratkaistut ja vireillä olevat asiat

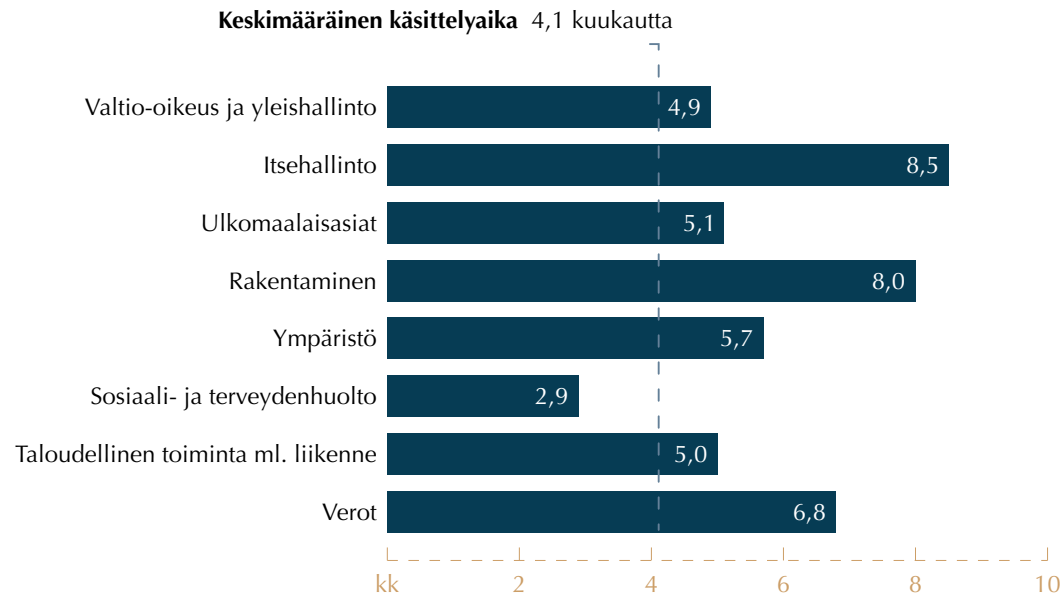

Saapuneet asiat pääasiaryhmittäin

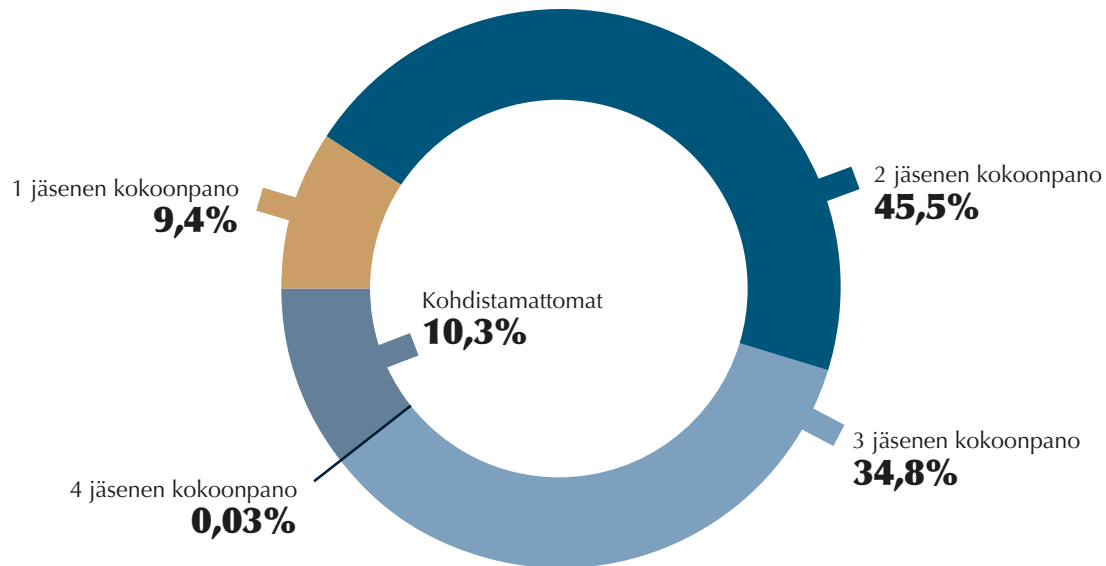
Keskimääräinen käsittelyaika pääasiaryhmittäin

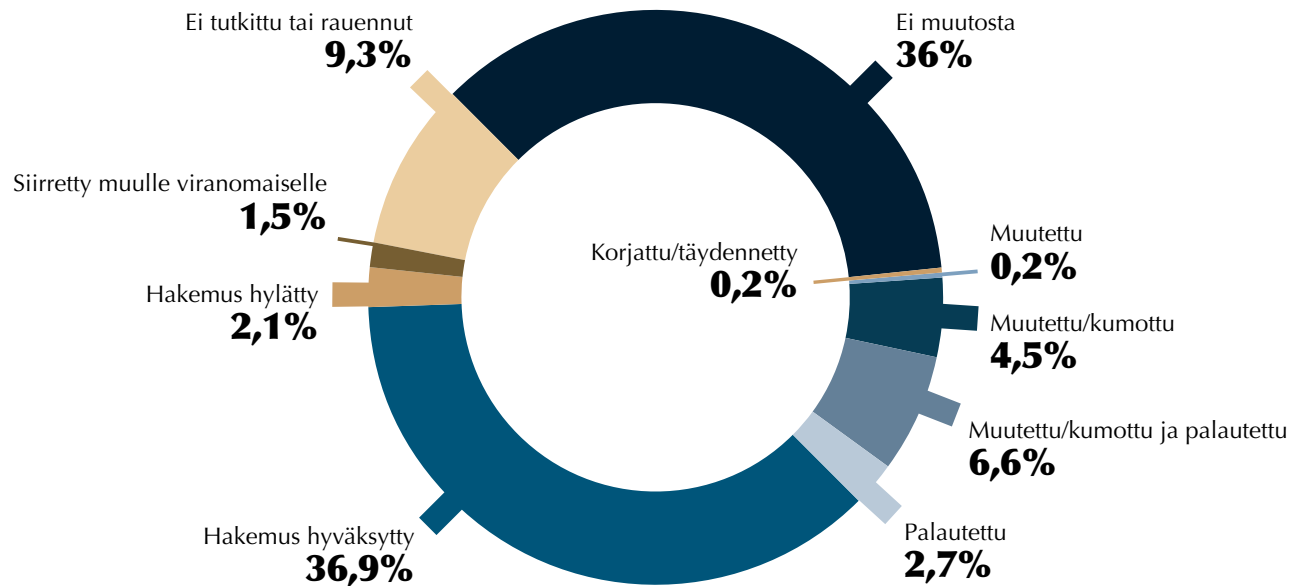
Ratkaisukokoonpanot

Hallinto-oikeus on yleensä toimivaltainen kolmijäsenisenä.
Tietyt laissa määritellyt asiat voidaan ratkaista 1-2 jäsenen kokoonpanossa.

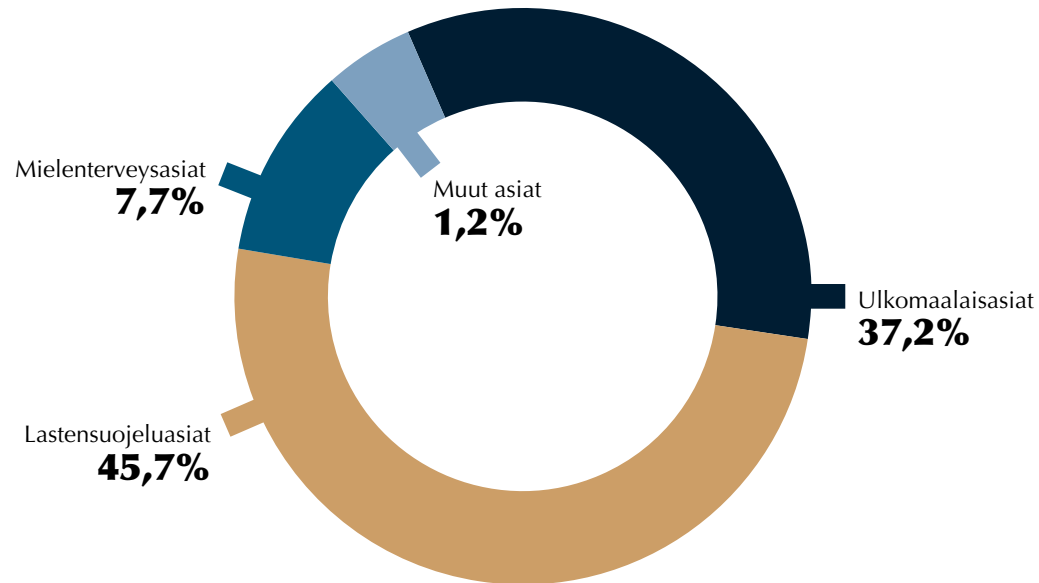
Ratkaistujen asioiden lopputulokset

Suulliset käsittelyt

Vuoden 2022 aikana pidettiin 94 suullisen käsittelyn tilaisuutta. Usein esimerkiksi lastensuojeluasioissa yhteiskäsitellään useampia asioita samassa tilaisuudessa.

Hallinto-oikeuden
Henkilöstö vuonna 2022

Toimikausi 1.11.2022–31.10.2027
Asiantuntijajäsenet

Tuomioistuimen arvot

Riippumattomuus

Oikeusvarmuus

Tuloksellisuus

**Yhteiskunnallinen
vaikuttavuus**

Avoimuus

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Minna Canthin katu 64, PL 1744
70101 KUOPIO

Asiakaspalvelu 029 56 42502

Virastoposti ita-suomi.hao@oikeus.fi

Verkossa oikeus.fi-sivustolla | www.ishao.fi

LinkedIn haoitasuomi | **Twitter** @HAOItaSuomi